

Mark

Ekonomiskt bistånd – rättssäkrare handläggning

Nils Allan Danielsson

Kinna 3 december 2014

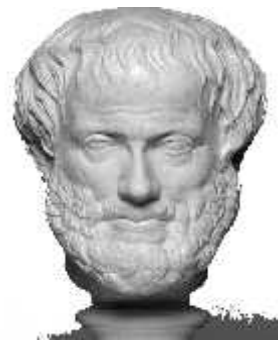
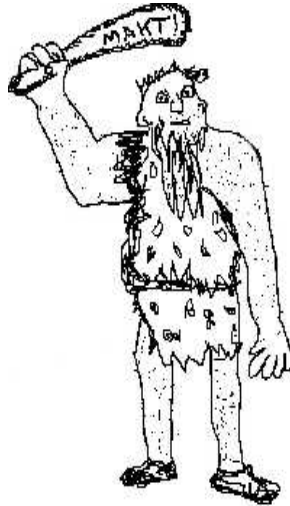
- Rättssäkerhet för alla, portalparagrafen
- Rättssäkerhet för EU-medborgare, artikel 24
- Rättssäkerhet vid flytt till annan kommun, lösdriverilag
- Rättssäkerhet för personer som har missbruksproblem, dom i högsta instans
- Rättssäkerhet för studerande, politikeruttalande
- Rättssäkerhet för de som gjort av med sina pengar, SoL 4 kap 1 §

Denna kursdokumentation är en sammanställning av några fakta som jag tror kan vara användbara i det dagliga arbetet med ekonomiskt bistånd. Jag har tagit mig friheten att ta bort, kopierat, strukit under och ibland gjort egna kommentarer till de angivna källorna. Det kan hända att något blivit fel och jag hoppas att ni har överseende därmed och vid tveksamheter kollar med källan.

Copyright Nils Allan Danielsson
nilsallan@hotmail.com

Så länge människornas antal var så inskränkt, at det, som jorden utan odling framalstrade, var tillräckeligt till allas näring och föda, och folket vankade af och an, för at samla de som var nödigt till de närvande behovens uppfyllande, så länge ägde ingen besittning rum, så länge kunde ingen sägas vara fattig eller rik: alla hade lika rätt till alt hvad de behöfde. Jöns Flygare 1773 i *Tiggeriers hämmande i riket*

Men ganska snart (?) blev vi varse att vi får hitta nå't system för vem som ska få rätten att bestämma över andra.

Aristoteles ansåg att rättvisa var ett kriterium för att ett samhälle skulle fungera. Rättvisa i såväl personliga relationer, som i relationen mellan samhällets beslutsfattare och medborgarna. Nikomachiska etiken, ca 300 år f Kr

Bo Rothstein, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet anser att det är graden av kvalitet i offentlig förvaltning som är den avgörande faktorn när det gäller att skapa mänskligt välbefinnande i ett samhälle. Dagens Nyheter, oktober 2013

Demokrati och ett integrerande samhälle kanske inte är en naturrätt, utan något som vi måste kämpa för.

RÄTTSSÄKERHET

Jag tror inte att det finns någon klart, av alla accepterad definition av "rättssäkerhet".

Ordet "förutsägbarhet" brukar ofta användas och jag tror att nedanstående punkter har bäring för vår verksamhet och kan kanske stötta oss om vi behöver argumentera för att vår verksamhet måste följa de lagar och bestämmelser som finns.

Legalitet

Den offentliga makten utövas under lagarna. **Regeringsformen 1 kap 1 §**

Objektivitet

Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör uppgifter inom den offentliga förvaltningen skall i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttaga saklighet och opartiskhet. **Regeringsformen 1 kap 9 §**

Offentlighet

Till främjande av ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning skall varje svensk medborgare ha rätt att taga del av allmänna handlingar. **Tryckfrihetsförordningen 2 kap 1 §**

Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling skall dokumenteras. Dokumentationen skall utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. **Socialtjänstlagen 11 kap 5 §**

Varje myndighet skall lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälpen skall lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. **Förvaltningslagen 4 §**

En sökande, klagande eller annan part har rätt att ta del av det som har tillförts ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. **Förvaltningslagen 16 §**

Ett ärende får inte avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än honom eller henne själv och han eller hon har fått tillfälle att yttra sig över den, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Myndigheten får dock avgöra ärendet utan att så har skett

1. om avgörandet inte går parten emot, om uppgiften saknar betydelse eller om åtgärderna av någon annan anledning är uppenbart obehövliga, **Förvaltningslagen 17 §**

Beslut inom rimlig tid

Varje ärende där någon enskild är part skall handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Vid handläggningen skall myndigheten beakta möjligheten att själv inhämta upplysningar och yttranden från andra myndigheter, om sådana behövs. Myndigheten skall sträva efter att uttrycka sig lättbegripligt. Även på andra sätt skall myndigheten underlätta för den enskilde att ha med den att göra.

Förvaltningslagen 7 §

Socialnämnden skall utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

Socialtjänstlagen 11 kap 1 §

Överklagbarhet

Socialnämndens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, **Socialtjänstlagen 16 kap 3 §**

Varje medlem av en kommun eller ett landsting har rätt att få lagligheten av kommunens eller landstingets beslut prövad genom att överklaga dem hos förvaltningsrätten.

Kommunallagen 10 kap 1 §

Dokumentationen är en viktig del i rättssäkerheten.

Socialstyrelsen har beslutat om nya föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) som träder i kraft 1 januari 2015.

Däri står bland annat vad som ska, och vad som bör, stå i journalen, exv

11 § Av journalen ska det även framgå om

1. den enskilde berörs av ett missförhållande som har rapporterats enligt 14 kap. 3 § SoL eller 24 b § LSS till den som bedriver verksamhet,
2. den som bedriver verksamhet har gjort en anmälan som berör den enskilde enligt 14 kap. 7 § SoL eller 24 f § LSS, eller
3. den som bedriver verksamhet har gjort en polisanmälan som berör den enskilde.

Finns på Socialstyrelsens hemsida.

RÄTTVISA?

Vårt jobb är att göra en individuell bedömning utifrån varje sökandes förmågor och behov och ta beslut utifrån deras situation. Därför blir det, som jag ser det, mycket stor risk för missuppfattning om vi kort säger att det ska vara "lika för alla". Vi ska kunna förklara att vi gör en behovsbedömning och tar beslut utifrån det. Det vill säga att det kan tyckas att vi inte kör med "lika för alla", eftersom alla har olika förutsättningar.

- "Varför får inte jag flytta från min lägenhet till en dyrare? Jag vet en som får bistånd till lika dyr lägenhet som den jag vill flytta till! Ska det inte vara lika för alla? Lever vi inte i ett rättssamhälle??!?"

SOCIALENS ROLL I DAGENS SAMHÄLLE?

Är vår huvuduppgift att se till att alla som gör så gott de kan får bistånd så att de har möjlighet till en skälig levnadsnivå om de inte kan ordna det på annat sätt?

eller

Är vår huvuduppgift att vara extraresurs åt Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, så att de inte behöver jobba med de som har störst behov av kvalificerad hjälp?

eller

Är vår huvuduppgift att noga bevaka att biståndstagare ska få så lite pengar som möjligt?

1 kap. Socialtjänstens mål

1 § Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Ett integrerande samhälle ...

EU-MEDBORGARE

+norrmän, islänningar & liechtensteinare = EES-medborgare

En av grundtankarna med Europeiska unionen är att underlätta den fria rörligheten för unionsmedborgare. Hur bidrar vi på bästa sätt till detta?

Rörlighetsdirektivet 2004/38/EG

Artikel 24

Likabehandling

1. Om inte annat följer av sådana specifika bestämmelser som uttryckligen anges i fördraget och sekundärlagstiftningen skall alla unionsmedborgare som enligt detta direktiv uppehåller sig i den mottagande medlemsstaten åtnjuta samma behandling som den medlemsstatens egna medborgare inom de områden som omfattas av fördraget.

Även familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat, men som har uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt, skall åtnjuta denna rättighet.

Det betyder att vi som steg ett ska ha reda på om personen vistas här enligt rörlighetsdirektivet, det vill säga: Har personen uppehållsrätt? Om personen inte har uppehållsrätt begränsas som regel bistånd till hjälp i akut nödläge, exempelvis hjälp med hemresa om detta inte går att ordna på annat sätt.

Som steg två ska vi, om personen har uppehållsrätt, utreda om sökanden uppfyller socialtjänstlagens villkor för att ha rätt till bistånd. De som gör så gott de kan för att så snabbt som möjligt bli självförsörjande ska ha bistånd så de klarar sig om det inte går att lösa på annat sätt.

Steg 1: Har personen uppehållsrätt?

Det första vi ska göra är alltså att utreda om sökanden uppfyller villkoren för att ha uppehållsrätt.

Det finns enligt utlänningslagen fyra olika kategorier som har uppehållsrätt. Dessutom har deras familjemedlemmar uppehållsrätt, även om de inte är EES-medborgare.

Tidigare, innan 1 maj 2014, fanns en registreringskyldighet hos Migrationsverket för tre av kategorierna. Nu är det bara familjemedlemmar som kommer ifrån något land utanför EES, som ska söka om uppehållskort hos Migrationsverket. Det vill säga att i de fall som sökanden består av en unionsmedborgare och dennes familjemedlem från icke-EES-land, så kan vi se dennes uppehållskort för att veta att den enligt Migrationsverkets bedömning uppfyller kraven som familjemedlem.

I utlänningslagen 3 a kap finns bestämmelser om EES-medborgares uppehållsrätt. I många fall finns det väldigt konkreta bestämmelser som vi kan ha nytta av att känna till att de finns.

Utlänningslagen

3 a kap. Upphållsrätt för EES-medborgare m.fl.

Allmänna bestämmelser

1 § Med uppehållsrätt avses en rätt för EES-medborgare och deras familjemedlemmar att vistas i Sverige mer än tre månader utan uppehållstillstånd i enlighet med vad som sägs i detta kapitel. Lag (2006:219).

2 § /Trädde i kraft I:2014-05-01/ Med familjemedlem till EES-medborgare avses i denna lag en utlänning som följer med eller i Sverige ansluter sig till en EES-medborgare och som är

1. make eller sambo till EES-medborgaren,
2. släkting i rakt nedstigande led till EES-medborgaren eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av någon av dem för sin försörjning eller är under 21 år,
3. släkting i rakt uppstigande led till EES-medborgaren eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av någon av dem för sin försörjning, eller
4. annan familjemedlem, om familjemedlemmen i det land som han eller hon har kommit från är beroende av EES-medborgaren för sin försörjning eller ingår i EES-medborgarens hushåll eller om det av allvarliga hälsoskäl absolut krävs att EES-medborgaren personligen tar hand om familjemedlemmen.

Med familjemedlem till EES-medborgare avses i denna lag även en utlänning med sådan familjeanknytning som anges i första stycket till en svensk medborgare som återvänder till Sverige efter att ha utnyttjat sin rätt till fri rörlighet enligt rörlighetsdirektivet och som utlänningen har följt med eller anslutit sig till när den svenska medborgaren utnyttjat sin rätt till fri rörlighet. Lag (2014:198).

Upphållsrätt

3 § En EES-medborgare har uppehållsrätt om han eller hon

1. är arbetstagare eller egen företagare i Sverige,
2. har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning,
3. är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige, eller
4. har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige. Lag (2006:219).

4 § /Trädde i kraft I:2014-05-01/ En sådan familjemedlem till en EES-medborgare som avses i 2 § första stycket har uppehållsrätt om EES-medborgaren har uppehållsrätt enligt 3 §.

En sådan familjemedlem till en EES-medborgare som avses i 2 § andra stycket har uppehållsrätt.

Upphållsrätt enligt första eller andra stycket föreligger inte om ett äktenskap ingåtts, ett samboförhållande inletts eller en utlänning adopterats uteslutande i syfte att ge utlänningen uppehållsrätt. Lag (2014:198).

5 § Upphållsrätten finns så länge villkoren är uppfyllda. Lag (2006:219).

Att behålla uppehållsrätt i vissa fall /Rubriken trädde i kraft I:2014-05-01, fanns tidigare i förordningen/

5 a § /Trädde i kraft I:2014-05-01/ En EES-medborgare som har uppehållsrätt som arbetstagare eller egen företagare enligt 3 § 1 anses som arbetstagare respektive egen företagare och behåller sin uppehållsrätt även om han eller hon

1. drabbas av tillfällig arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall, eller
2. inleder en yrkesutbildning.

I fall som avses i första stycket 2 måste utbildningen ha samband med den tidigare sysselsättningen, förutom i

fall då EES-medborgaren är ofrivilligt arbetslös.

En EES-medborgare som har uppehållsrätt som arbetstagare enligt 3 § 1 anses som arbetstagare och behåller sin uppehållsrätt om han eller hon är ofrivilligt arbetslös efter mer än ett års anställning och har anmält sig som arbetssökande vid den offentliga arbetsförmedlingen.

Har EES-medborgaren fullgjort en anställning som varit tidsbegränsad till mindre än ett år eller inträffar den ofrivilliga arbetslösheten under de första tolv månaderna av en anställning, anses EES-medborgaren under motsvarande förutsättningar i stället som arbetstagare i sex månader och behåller sin uppehållsrätt under samma tid. Lag (2014:198).

5 b § /Trädde i kraft I:2014-05-01/ En EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare behåller sin uppehållsrätt om den person från vilken han eller hon härlett sin uppehållsrätt avlider, under förutsättning att familjemedlemmen då har vistats i Sverige som familjemedlem under minst ett år och

1. är arbetstagare eller egen företagare i Sverige,
2. har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige, eller
3. är medlem i en familj som redan är bildad i Sverige av en person som uppfyller villkoren i 1 eller 2. Lag (2014:198).

5 c § /Trädde i kraft I:2014-05-01/ En EES-medborgares familjemedlem som är släkting i rakt nedstigande första led till EES-medborgaren och som är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige behåller sin uppehållsrätt om den förälder från vilken han eller hon härlett sin uppehållsrätt avlider eller reser ut ur Sverige. Detsamma gäller en person som har vårdnaden om familjemedlemmen. Upphållsrätten kvarstår till dess att familjemedlemmen har avslutat studierna. Lag (2014:198).

5 d § /Trädde i kraft I:2014-05-01/ En EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare behåller sin uppehållsrätt om anknytningen till den person från vilken han eller hon härlett sin uppehållsrätt upphör genom äktenskapsskillnad, ogiltigförklaring av äktenskapet eller upphörande av samboförhållandet, under förutsättning att han eller hon uppfyller vad som föreskrivs i 5 b § 1, 2 eller 3 och

1. äktenskapet eller samboförhållandet har varat i minst tre år, varav minst ett år i Sverige, när förfarandet för äktenskapsskillnad eller ogiltigförklaring av äktenskapet eller upplösning av samboförhållandet inleds,
2. vårdnaden av EES-medborgarens barn har överlåtits på familjemedlemmen,
3. det är befogat med hänsyn till särskilt svåra omständigheter i förhållandet, eller
4. familjemedlemmen genom överenskommelse mellan föräldrarna eller genom domstolsbeslut har rätt till umgänge med ett barn och denna umgängesrätt måste utövas i Sverige. Lag (2014:198).

Permanent uppehållsrätt

6 § En EES-medborgare som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år har permanent uppehållsrätt. Lag (2006:219).

7 § En EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare och som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år med den person från vilken han eller hon härleder sin uppehållsrätt, har permanent uppehållsrätt. Lag (2006:219).

8 § Det som sägs i 6 och 7 §§ påverkas inte av tillfälliga vistelser utanför Sverige som inte överstiger sammanlagt sex månader per år eller av en längre vistelse utanför Sverige på grund av obligatorisk militärtjänstgöring. Detsamma gäller vid vistelse utanför Sverige under högst tolv på varandra följande månader på grund av graviditet och förlösning, allvarlig sjukdom, studier eller yrkesutbildning, utstationering på grund av arbete i ett annat land eller särskilda skäl. Lag (2006:219).

9 § Den permanenta uppehållsrätten gäller utan villkor och kan endast upphöra om utlänningen har vistats utanför Sverige i mer än två på varandra följande år. Lag (2006:219).

Uppehållskort m.m. /Rubriken trädde i kraft I:2014-05-01/

10 § /Trädde i kraft I:2014-05-01/ En EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare och som har uppehållsrätt ska ansöka om uppehållskort hos Migrationsverket senast tre månader efter det att han eller hon kom till Sverige. Detta gäller dock inte för en utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd eller som inom tre månader från ankomsten till Sverige har ansökt om ett sådant tillstånd. Lag (2014:198).

11 § /Trädde i kraft I:2014-05-01/ Om det kan antas att en EES-medborgares familjemedlem är skyldig att ansöka om uppehållskort enligt 10 §, får Migrationsverket förelägga honom eller henne att fullgöra denna skyldighet. Migrationsverket får även förelägga familjemedlemmen att lämna in sådana handlingar som är nödvändiga för att uppehållskort ska kunna utfärdas. Lag (2014:198).

12 § Ett föreläggande enligt 11 § får förenas med vite.

Fråga om utdömande av vite prövas av migrationsdomstol på ansökan av Migrationsverket.

Vid prövning av en fråga om utdömande av vite får även vitets lämplighet bedömas. Lag (2006:448).

12 a § /Trädde i kraft I:2014-05-01/ Migrationsverket ska utfärda

1. intyg om permanent uppehållsrätt till en EES-medborgare som har ansökt om sådant intyg och som har permanent uppehållsrätt,
2. uppehållskort till en EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare, om han eller hon har ansökt om sådant kort och har uppehållsrätt, och
3. permanent uppehållskort till en EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare, om han eller hon har ansökt om sådant kort och har permanent uppehållsrätt. Lag (2014:198).

Bemyndiganden

13 § /Trädde i kraft I:2014-05-01/ Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kraven i 3–7 §§. Lag (2014:198).

14 § /Trädde i kraft I:2014-05-01/ Regeringen får meddela föreskrifter om vilka handlingar som ska lämnas vid ansökan om uppehållskort. Lag (2014:198).

Verklig möjlighet att få en anställning

Kategori 1: Arbetstagare och egen företagare i Sverige

Följande gällde 2005 och jag tror att det fortfarande är giltigt när det gäller uppehållsrätt som arbetstagare. Begreppet "arbetstagare" vad avser fri rörlighet har en gemenskapsrättslig innebörd och det får inte ges en nationell tolkning. De kriterier som EG-domstolen fastställt är bindande för alla medlemsstater.

1. Arbetet som utförs är en faktisk och genuin ekonomisk aktivitet.
2. Arbetstagare utför, under en viss tid, mot ersättning, arbete av ekonomiskt värde åt någon annan under dennes ledning.
3. Det är inte nödvändigt att arbetstagaren kan försörja sig på sin inkomst, men det får inte vara så ringa att det i praktiken är av helt marginell och underordnad betydelse, se Kammarrätten i Göteborgs dom 11 juni 2010, mål nr 3177-09.
4. Något direkt krav på att lönen ska utges i form av pengar finns inte. Även den som får lön i form av kost och logi kan betraktas som arbetstagare. (Som jag ser det krävs det dock mycket speciella omständigheter för att vi ska betrakta någon som anställd om den inte får lön. Ett fall gällde en person som under ett och ett halvt år vistats i ett annat land i en form av kooperativt leverne och därmed klarat sig. Domen gällde inte bistånd till uppehälle, han klarade sig även fortsättningsvis, utan om han skulle få stanna i landet. Jag tycker exempelvis inte att den som "jobbar" som hembiträde och får "betalt" med gratis sängplats och mat är att betrakta som "anställd" och därmed har uppehållsrätt. (Oklart om denna bedömning fanns med i Göteborgsdomen ovan)
5. En musiklärare som arbetade tolv timmar i veckan ansågs uppfylla kravet på anställd och därmed ha uppehållsrätt. I ett annat rättsfall har det räckt med tio timmar i veckan.

Prop 2005/06:77 Genomförande av EG-direktivet om unionsmedborgares rörlighet inom EU och varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning, på sidan 183 finns angivet källor till ovanstående. På "eur-lex.europa.eu/sv/index.htm" kan man söka i EU:s databaser (även om jag inte lyckats nå t vidare).

Enligt likabehandlingsprincipen har en företagare från annat EES-land lika mycket (litet?) rätt till bistånd som svenska företagare (enligt kommunallagen 2 kap 8 §), dvs bistånd kan vara aktuellt i akut nödläge om inte annan lösning finns.

Kategori 2: Arbetssökande med en verklig möjlighet att få en anställning

Vi ska alltså utreda om den sökande har "en verklig möjlighet att få en anställning". Detta beror dels på den enskildes förutsättningar, dels på den lokala arbetsmarknaden.

Personliga förutsättningar: Språk, Specialkunskaper, Kontakter, Hur väl genomtänkt/planerat?

Lokala arbetsmarknaden: Af:s bedömning, har de någon möjlighet att komma med en kvalificerad gissning hur lång tid det kan antas ta innan sökanden har en anställning? Finns tänkbara jobb? Finns personer med liknande kvalifikationer å hur länge har de stått till arbetsmarknadens förfogande?

Tidsperspektiv för arbetssökande EES-medborgare?

Sex månader enligt Antonissendomen (EG-domstolen, mål C-292/89) från åttiotalet eller jämföra med a-kassans tre månader som gäller 2014?

Kan det antas att de arbetssökande som regel lämnar landet om de inte får något arbete? (Regeringens proposition 2005/06:77 sidan 110)

Jag tycker att det är väldigt märkligt att EG-domstolens dom i Antonissen-situationen, ska användas som mått för utredningstiden för att kunna se om någon "har en verklig möjlighet att få en anställning"!?! Domen säger att det under 80-talet var OK för Storbritannien att ha en **maxgräns** på sex månader. Lämplig minimigräns på 10-talet??

Oavsett detta är det viktigt att vi talar om för en arbetssökande EES-medborgare som beviljas bistånd att det är för en månad i taget och så länge som vi bedömer att det finns en "verklig chans att den får en anställning".

Ur Antonissendomen: "kan en tidsfrist på sex månader --- inte anses otillräcklig för att ge de berörda personerna möjlighet att, i värdlandet, informera sig om de erbjudanden om anställning som motsvarar deras yrkesmässiga kvalifikationer och att, i förekommande fall, vidta nödvändiga åtgärder för att bli anställd och en sådan tidsfrist inskränker således inte den ändamålsenliga verkan av principen om fri rörlighet."

I UtL 3 a kap, 5 a § anges att de som haft en anställning kortare tid än tolv månader har uppehållsrätt som anställd i sex månader efter avslutad anställning om den anmält sig på Af. Den regeln skulle sakna betydelse om det skulle vara en sexmånadersgräns för alla...?

Kategori 3: Studerande

De ska kunna försörja sig själv och sina familjemedlemmar, vilket gör att vi inte har så många ansökningar ifrån denna kategori. Kan exempelvis vara i akut nödlägen och då gäller likabehandling.

Kategori 4: Med tillräckliga inkomster/tillgångar för att klara sig själv

Ligger i förutsättningarna att denna grupp inte blir aktuella hos oss. Om det är akut nödläge, exv bankstrul, kan de dock vara berättigade bistånd. Jag tror att det i en sådan situation skulle bli fråga om "förskott på förmån", beviljas enligt SoL 4 kap 1 § med villkor om återbetalning.

Familjemedlem: exempelvis barn som är beroende av sin förälder

En 26-årig kvinna från Filippinerna ansågs vara beroende av sin mor som tjugotre år tidigare lämnat henne till sin mor (det vill säga till flickans mormor). Mamman hade därefter flyttat till Tyskland. Fått medborgarskap där. Gift sig med en norsk man. Bosatt sig i Sverige. Under flera år hade de regelbundet skickat pengar till dottern. Migrationsöverdomstolen frågade EU-domstolen om 26-åringen skulle anses vara beroende av mamman för sin försörjning.

Det måste vara styrkt att det föreligger ett faktiskt beroendeförhållande i släktingens ursprungsland. "Det är däremot inte nödvändigt att fastställa varför beroendeställning föreligger och därmed varför bistånd ges." Det räcker med att visa att pengar regelbundet och under lång tid överförts för att släktingen skulle kunna sörja för sina grundläggande behov i ursprungslandet. Det kan inte "krävas att släktingen dessutom visar att hon försökt att få ett arbete, få hjälp för sin försörjning från ursprungslandets myndigheter och/eller på annat sätt klara sin försörjning men att detta inte har varit möjligt". EU-domstolen 16 januari 2014 (mål C-423/12)

Migrationsöverdomstolen 15 april 2014, mål nr UM 10697-11

Socialstyrelsen har gett ut en skrift om "Rätten till socialt bistånd för medborgare inom EU/EES-området" som med hjälp av domar och olika exempel förklarar regelverket. Finns på Socialstyrelsens hemsida. (Enklast att hitta genom sökfunktionen - tror jag)

I Migrationsverkets "Handbok i migrationsärenden" finns det ett 70-tal sidor om uppehållsrätt och hur Migrationsverket bedömer de olika kategorierna, ex v anställda och sambor. Även om den är skriven för Migrationsverket, så finns det användbara fakta som även socialtjänsten kan ha användning för - när Migrationsverket nu, sedan 1 maj 2014, slipper ifrån en hel del ställningstagande i samband med att de flesta slipper att registrera sig. Finns på Migrationsverkets hemsida, Om Migrationsverket => Styrning och uppföljning => Lagar och regler => Handbok i migrationsärenden, eller "Sök"

Steg 2: "Vanlig" utredning.

Uppfyller den sökande socialtjänstens villkor för att få bistånd?

Gör den så gott den kan?

Är det sökta nödvändigt för en skälig levnadsnivå?

Går det att lösa på annat sätt?

Medverkar den i utredningen, så att vi får fram tillräckligt beslutsunderlag?

Kammarrättsdomar om krav på planering

Skäligt med krav på två månaders egen försörjning efter flytt

Såsom make till den irakiska medborgaren NNs - som är bosatt i Sverige sedan maj 2009 - har NNo beviljats uppehållstillstånd i Sverige. Han vistas således lagligt i landet och i Linköpings kommun. NNs och NNo, som båda är i 20-årsåldern, har var för sig varit självförsörjande innan NNo flyttade till Sverige. Det bör ha stått klart för dem att de i vart fall under en inledande period skulle sakna tillräckliga medel för sin försörjning efter det att NNo flyttat till Sverige. Det har inte framkommit att flytten var akut, även om det får förutsättas att makarna på sikt vill leva och bo tillsammans för att vara tillförsäkrade en skälig levnadsnivå. Enligt kammarrättens mening är det i ett fall som detta dock rimligt att kräva att makarna planerar och tar ansvar för sin gemensamma försörjning i Sverige, i vart fall under en inledande period. Den av socialnämnden tillämpade tiden om ca två månader framstår som skälig. NNs och NNo kan inte anses ha gjort vad som rimligen kan krävas av dem. Det har inte heller framkommit att de varit i någon nödsituation.

Kammarrätten i Jönköping 20 april 2011, mål nr 2422-10

Fel att ställa krav på tre månaders försörjning efter flytt

Den enskilde har enligt rättspraxis en skyldighet att planera sin ekonomi i sådana situationer där det finns anledning att räkna med att han eller hon kan komma att sakna medel för sin försörjning (se t.ex. RÅ 1997 ref. 2). Denna skyldighet gör sig inte minst gällande när man avser att flytta till ett annat land. Frågan är dock för hur lång tid bistånd kan nekas med hänvisning till skyldigheten att planera sin ekonomi. Enligt kammarrättens mening saknas det stöd i lagstiftning och rättspraxis för att med denna motivering vägra en person bistånd i tre månader efter en flytt jfr Socialstyrelsens yttrande i Kammarrätten i Sundsvalls mål nr 1929-09, dom den 16 april 2010). Stadsdelsnämnden har därför inte haft fog för att avslå NN och hans frus ansökan om bistånd med hänvisning till deras skyldighet att planera sin ekonomi. Om paret i övrigt är berättigat till bistånd och i så fall med vilket belopp har inte prövats av nämnden.

Kammarrätten i Göteborg 14 april 2011, mål nr 5094-10

Flytt från Göteborg till Haparanda var inte Ok

KR Sundsvall 21 september 2010, mål nr 464-10

Flytt från Umeå till Gävle var Ok

Kammarrätten i Sundsvall 23 februari 2010, mål nr 2722-08

Slutsats: Om sökanden väljer att flytta till en annan kommun är detta i sig inget skäl för att avslå en ansökan om ekonomiskt bistånd. Det avgörande är på vilket sätt det påverkar sökandes möjlighet till egen försörjning. Om flytten minskar sökandes möjlighet att få annan försörjning kan detta vara en anledning att utreda om den sökanden verkligen gjort allt den kan för att bli självförsörjande så fort som möjligt.

Kan det vara ett rimligt krav att sökanden som planerar en resa åxå planerar för sin försörjning till dess att den rimligtvis hittar försörjning dit den reser?

UTOMSOCKNES

Grundregeln

Bosättningskommunen ansvarar för stöd och hjälp om det inte är ett akut nödläge. Då har vistelsekommunen ansvar, SoL 2 a kap 2, 3 §.

Bosättningskommun

Med bosättningskommun avses i socialtjänstlagen

1. den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt, eller
2. om den enskilde är stadigvarande bosatt i en kommun men har sin starkaste anknytning till en annan kommun, den sistnämnda kommunen, eller
3. om den enskilde saknar stadigvarande bostad, den kommun till vilken han eller hon har sin starkaste anknytning. (SoL 2 a kap, 3 §)

Om en enskild har ett stadigvarande boende kan man utgå ifrån att han eller hon har starkast anknytning till den kommunen och att detta är den kommun där den enskilde är folkbokförd, socialutskottets betänkande 2010/11:SoU12 sidan 7.

Vistelsekommun

Där den enskilde vistas, där den faktiskt befinner sig. Det faller sig tämligen naturligt att den enskilde kan vända sig till socialtjänsten i den kommun han/hon befinner sig om det är ett akut nödläge. Socialnämnden bör beräkna kostnaderna enligt riksnormen till en lägre nivå bl.a. om den enskilde hamnat i en akut nödsituation och endast behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd för att få möjlighet att reda upp den, eller om den enskilde har för avsikt att endast vara en kortare tid i vistelsekommunen (Socialstyrelsens Allmänna råd om ek bistånd, SOSFS 2009:23, sidan 5),Bosättningskommun

Oenighet om vad som är vistelsekommun och vad som är bosättningskommun

Frågan om när en vistelse i en annan kommun än bosättningskommunen ska innebära att bosättningskommunen ändras, bör avgöras av vad den enskilde har för avsikter med vistelsen. Om han eller hon har för avsikt att återvända till sin bosättningskommun och har kvar sin bostad anser regeringen att bedömningen av vilken kommun som är bosättningskommun som regel inte bör ändras. Regeringen anser dock, till skillnad från utredaren, att vistelsekommunen ska anses vara bosättningskommun så snart den enskilde uppger att han eller hon inte ämnar återvända till ursprungskommunen. Regeringen vill med detta betona att det är viktigt att kommunerna är lyhörda och inte kräver att en person som inte avser att återvända till den tidigare hemkommunen ska återvända. Anger en person att han eller hon inte avser att återvända så måste kommunen respektera detta.

I detta sammanhang bör också uppmärksammas att regeringens förslag innebär ett klargörande av att vistelsekommunen alltid ansvarar för stöd och hjälp till den enskilde så länge inte bosättningskommunen är klarlagd. Vistelsekommunen kan således inte avsäga sig sitt ansvar för den enskilde genom att hänvisa till folkbokföringskommunen (Proposition 2010/11:49: Ansvarsfördelning mellan bosättningskommun och vistelsekommun, sidan 39).

Folkbokföringskommun

När någon sitter i fängelse är folkbokföringskommunen ansvarig. Likaså när någon är på sjukhus (om det inte är en kommun som tagit initiativ till placeringen), SoL 2 a kap 5 §.

När det gäller frågan om ansvarig kommun enligt socialtjänstlagen kan vistelse i **häkte inte jämföras** med kriminalvård i anstalt. Undantagsbestämmelsen i ... SoL är därför inte tillämplig om någon sitter häktad. När den biståndssökande efter häktetiden blir placerad på kriminalvårdsanstalt aktualiseras däremot denna bestämmelse på så sätt att den kommun, där den enskilde är folkbokförd, då får ta över ansvaret för bl.a. bistånd.

Kammarrätten i Stockholm 28 oktober 2004, mål nr 6188-04

Placeringskommun

Den kommun som beslutat om ett boende för en enskild i en annan kommun har ansvar för alla stöd- och hjälpinsatser enligt SoL som han eller hon kan ha behov av och inte endast de insatser som har samband med det ursprungliga hjälpbehovet.

Socialstyrelsens Meddelandeblad Nr 3/2011, sidan 4.

(Även SKL har gett ut ett Cirkulär om ansvarsfördelningen mellan bosättningskommun och vistelsekommun: Cirkulärnr 11:29)

Ett ärende kan enligt Sol 2 a kap 10 § överflyttas till en annan kommun om den som berörs av ärendet har **starkast anknytning** till den andra kommunen och det med hänsyn till den enskildes önskemål, hjälpbehovets varaktighet och omständigheterna i övrigt framstår som lämpligt. Alla fyra villkoren ska vara uppfyllda. Det räcker inte med att sökanden fått starkast anknytning till kommunen, behovet är varaktigt och personen vill bo kvar på boendet, exv Kammarrätten i Göteborg 15 oktober 2013, mål nr 7882-12.

Hot- och våldsutsatta

Det ska alltid tas hänsyn till om den sökande varit utsatt för hot och/eller våld, exempelvis kan denne söka hjälp och stöd innan den flyttat till kommunen, SoL 2 a kap, 8 § p 2.

Regeringen föreslår att den kommun som beslutat om boende i en annan kommun behåller ansvaret för stöd- och hjälpinsatser, om det inte är klarlagt vilken kommun som är den enskildes bosättningskommun. Det avser framförallt olika grupper av personer som är hemlösa, t.ex. enskilda för vilka bosättningskommunen inte är klarlagd eller när en hotad person som beviljats skyddat boende inte har någon klar bosättningskommun. Så snart bosättningskommunen är klarlagd kan kommunen ansöka om att ärendet överflyttas dit. Denna bestämmelse omfattar samtliga insatser som den enskilde kan ha behov av, inte bara de som har samband med det ursprungliga hjälpbehovet.

Propositionen 2010/11:49, sidan 46

Om den hotade på eget initiativ akut beger sig till en annan kommun och under vistelsen där söker stöd och hjälp gäller vistelsekommunens yttersta ansvar i den akuta situationen. Enligt förslagen i denna proposition har bosättningskommunen det huvudsakliga ansvaret för den enskilde även om han eller hon vistas i en annan kommun. Vistelsekommunen är dock enligt regeringens förslag alltid skyldig att genomföra de insatser som den akuta situationen kräver, t.ex. skyddat boende och **ekonomiskt bistånd**, i avvaktan på att bosättningskommunen erbjuder behövliga insatser. Vid bedömningen av när en vistelsekommun övergår till att vara bosättningskommun, kan det finnas anledning att ta särskild hänsyn till denna grupps speciella situation och därmed tillåta den enskilde att vistas tillfälligt i en kommun under längre tid utan att den gamla bosättningskommunens ansvar upphör och övergår till vistelsekommunen i egenskap av ny bosättningskommun. Detta gäller självfallet under förutsättning att den enskilde inte uppger sig vilja byta bosättningskommun permanent.

Propositionen 2010/11:49, sidan 42

DOMAR

Vistelsekommunen kunde inte ordna boende, beviljade först husvagnsboende i grannkommunen och därefter biljett till kommun 100 mil norröver och avslag ansökan om annat bistånd

Kommunen har det yttersta ansvaret för att alla som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Detta kommer till uttryck bland annat i SoL 4 kap. där den som inte kan få sina behov tillgodosedda på något annat sätt har rätt till försörjningsstöd. I förevarande fall har visserligen Nacka kommun ordnat boende i Sollentuna men detta kan inte befria Nacka kommun från försörjningsansvaret då det inte är fråga om ett frivilligt val från familjens sida att flytta till Sollentuna

Något formellt hinder för socialnämnden att erbjuda en sådan biståndslösning i annan kommun har inte förelegat. Erbjudandet har emellertid utformats utan hänsyn till att familjen hela tiden motsatt sig att flytta från Stockholmsområdet, och den har heller inte accepterat socialnämndens förslag.

Enligt Regeringsrättens mening saknar en socialnämnd dessutom lagligt stöd för att inte respektera en enskilds klara ställningstagande i en så grundläggande fråga som byte av bostadsort. Oavsett anledningen till att familjen avböjt erbjudandet om placering i Sorsele har vidare socialnämnden i den föreliggande situationen inte kunnat undandra sig att lämna bistånd i någon form (a. prop. s. 526, jfr RÅ 1995 ref. 56).

RÅ 2004 ref 130

Kammarrätten tyckte att busspengar till tidigare kommun var fel bistånd

Nämnden har beviljat N.N. två busskort för att möjliggöra för honom att resa tillbaka till hemkommunen Göteborg. För att N.N:s behov skulle kunna tillgodoses på detta sätt förutsätts att N.N. själv uttryckt att det var hans önskemål att återvända till hemkommunen. Så har inte varit fallet i detta mål. Med hänsyn härtill anser kammarrätten att N.N:s hjälpbehov inte kan anses ha blivit tillgodosett genom det erbjudna biståndet. Av utredningen i målet framgår inte om de övriga förutsättningar för rätt till bistånd är uppfyllda. Målet ska därför visas åter till omsorgsnämnden för erforderlig handläggning.

I 2 kap. 2 § SoL förskrivs att kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Något krav på att en sökande ska kunna styrka en bostadsadress, uppvisa hyreskontrakt för boende i vistelsekommunen eller dylikt uppställs inte i lagen. Det är således tillräckligt att sökanden vistas i kommunen för att utlösa kommunens ansvar att ge det stöd och den hjälp som sökanden behöver.

N.N. har gjort gällande att han vid ansökningstillfället vistades i Tanums kommun, vilket nämnden inte har ifrågasatt. Det har heller inte framkommit något annat som ger anledning att ifrågasätta N.N:s påstående om vistelse i Tanums kommun. Med hänsyn till att vistelsekommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen ska få det stöd och den hjälp de behöver är det inte tillräckligt skäl att neka N.N. Ekonomiskt bistånd för oktober 2008 endast med hänvisning till att han saknar bostad eller att han inte kunnat uppge någon bostadsadress i kommunen. Nämnden har därmed inte haft rätt att avslå N.N:s ansökan på denna grund. Kammarrätten i Göteborg 9 juli 2009, mål nr 285-09

Ärendet gällde en man som tidigare studerat i Tanum, därefter flyttat in hos sin mamma i Göteborg och då fått bistånd där. Efter att ha blivit misshandlad flydde han till Tanum och bodde hos en fd klasskamrat som pga sitt hyreskontrakt inte fick ha någon inneboende, vilket gjorde att mannen till soc inte kunde lämna någon boendeadress.

Inte oskäligt söka bostad inom pendlingsavstånd

Familjen bodde fyra personer (med ytterligare barn att vänta) i ett studentrum på 25 kvadratmeter. Kammarrätten tyckte inte att det var akut nödläge och att paret hade möjligheter att själv ordna sitt boende. Kammarrätten skrev i domskälen: Det bör enligt kammarrättens mening t.ex. kunna ställas som krav att NN söker bostad också i kommuner som i vart fall ligger inom pendlingsavstånd från Göteborg. Kammarrätten i Göteborg 22 oktober 2012, mål nr 5112-12

Kammarrätten tyckte att sökande hade anknytning trots boende på annan ort i fem år

Ansökan om äktenskapsskillnad var inlämnad och mannen hade lämnat kommunen för att bo i Stockholm. Där hade han sporadiskt bott hos en kompis och i någon månad (december) haft ett inneboenderum, som utflyttningkommunen beviljat bistånd. Det förekommer i domarna olika

uppgifter om när mannen flyttade till Stockholm, september eller oktober. Ansökan gällde januari. Mannen ville inte flytta tillbaka till utflyttningkommunen. Inflyttningkommunen tyckte att Han var bostadslös i Stockholm och hade ingen känd anknytning till staden. Stockholm är en storstad som många personer vill bo i. Det kan inte ha varit lagstiftarens mening att en kommun ska anses vara bosättningskommun så snart en hemlös person vill vistas i kommunen utan att ha någon anknytning till den." Kammarrätten pekade på att mannen inte hade varken bostad eller arbete i utflyttningkommunen och att han tidigare bott i Stockholm i 20 år gjorde att han hade anknytning dit. Rätten hänvisade även till propositionen som betonar att den enskildes önskan är viktig och kom fram till att det var Stockholm som skulle pröva ansökan om bistånd, Kammarrätten 7 februari 2014, mål nr 4837-13.

Bostadslös i åtta år, bott hos kompisar i tre olika kommuner

Länsrätten: NN har skulder hos Kronofogdemyndigheten uppgående till ca. 250 000 kr. Han svåra recidiverande depressioner. Trots medicinering, har han kvarstående depressiva besvär som ibland gör honom oförmögen till initiativ samt få honom att tappa handlingskraft. Av intyg framgår att det är av yttersta vikt för hans psykiska hälsa att han snarast får tillgång till eget boende. Han har tillsammans med sitt personliga ombud sökt 800 lägenheter men inte fått hyreskontrakt.

NN är bostadslös sedan åtta år tillbaka. Han blev folkbokförd i Ale kommun i samband med flytt till bekanta i Sannum. Han är skriven på Älvängens församling och har etablerad kontakt med Psykiatriska öppenvårdsmottagningen i Älvängen samt har adress Poste Restante i Ale kommun.. Han har inte haft eget boende i Ale kommun. Han har vid flera tillfällen bott i husvagn och får numer sova hos olika bekanta i Borås, Göteborg och Kungälv varför han kontinuerligt flyttar mellan dessa kommuner.

Det kan således inte konstateras att NN haft sin dygnsvila eller stadigvarande vistelse i någon specifik kommun. Trots att NN haft sin dygnsvila i andra kommuner utgör ovan angivna omständigheter skäl för att Ale kommun ska anses ha ansvar att tillse att NN får det stöd och den hjälp som han behöver.

Kammarrätten finner det så oklart var NN tillbringar sin dygnsvila att det utifrån hans boendesituation inte går att avgöra vilken kommun som är hans hemkommun. Inte heller är utredningen sådan att det, kopplat till uppkomsten av hans biståndsbehov, går att fastställa en biståndspliktig vistelsekommun. Enligt vad som framkommit i målet är NN emellertid folkbokförd i Ale kommun, har en postadress där samt genomgår vård i kommunen. Någon närmare anknytning till någon annan kommun går inte att fastställa. Nämnda förhållanden utgör därför enligt kammarrättens mening tillräckliga omständigheter för att anse att Ale kommun är den kommun som har det yttersta ansvaret för att lämna NN den hjälp och det stöd han behöver. Detta får även anses gälla frågan om NN:s behov av bostad. Kammarrätten i Göteborg, 29 mars 2010, mål nr 6255-09.

Socialtjänstlagen

2 kap. Kommunens ansvar

1 § Varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område, och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Detta innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän.

Bestämmelser om ansvarsfördelningen mellan kommuner i fråga om stöd och hjälp enligt denna lag finns i 2 a kap.

I fråga om den som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. finns särskilda bestämmelser om bistånd i den lagen.

2 a kap. Om ansvarsfördelningen mellan kommuner i fråga om stöd och hjälp enligt denna lag

Ansvarig kommun

1 § Den kommun **där den enskilde vistas ansvarar** för stöd och hjälp enligt 2 kap. 1 §, om inte annat följer av 3-5 §§.

2 § Om det står klart att en annan kommun än vistelsekommunen ansvarar för stöd och hjälp åt en enskild, är **vistelsekommunens ansvar begränsat till akuta situationer.**

3 § **Om den enskilde är bosatt i en annan kommun än vistelsekommunen, ansvarar bosättningskommunen för det stöd och den hjälp som den enskilde behöver. Med bosättningskommun avses i detta kapitel**

1. den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt, eller

2. om den enskilde är stadigvarande bosatt i en kommun men har sin starkaste anknytning till en annan kommun, den sistnämnda kommunen, eller

3. om den enskilde saknar stadigvarande bostad, den kommun till vilken han eller hon har sin starkaste anknytning.

4 § En kommun behåller ansvaret för stöd och hjälp åt en enskild som till följd av ett beslut av kommunen vistas i en annan kommun i

1. familjehem enligt 6 kap. denna lag eller 9 § 8 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,

2. hem för vård eller boende enligt 6 kap.,

3. boende för service och omvårdnad för äldre människor enligt 5 kap. 5 § andra stycket eller 7 kap. 1 § första stycket 2,

4. bostad med särskild service enligt 5 kap. 7 § tredje stycket eller 7 kap. 1 § första stycket 2,

5. bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad enligt 9 § 8 eller 9 lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller

6. annat boende, om det inte är klarlagt vilken kommun som är den enskildes bosättningskommun.

5 § Den kommun där den enskilde är folkbokförd ansvarar för stöd och hjälp

1. under kriminalvård i anstalt,

2. under vård på sjukhus eller i annan sjukvårdsinrättning på initiativ av någon annan än en kommun,

3. som aktualiserats inför avslutningen av vård enligt 1 eller 2.

Vistelsekommunens skyldighet att bistå bosättningskommunen

6 § När en enskild avser att vistas en kortare tid i en annan kommun än bosättningskommunen, och till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom behöver stöd och hjälp för detta, är vistelsekommunen skyldig att på begäran

1. bistå med den utredning som bosättningskommunen behöver för att kunna pröva den enskildes behov av stöd och hjälp,
2. verkställa bosättningskommunens beslut.

7 § Om en bosättningskommun har begärt verkställighet enligt 6 § 2, ska bosättningskommunen ersätta vistelsekommunen för verkställighetskostnaderna. Ersättningen ska betalas enligt den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar för motsvarande insatser.

Ansökan om insatser i en annan kommun

8 § En person som önskar flytta till en annan kommun, får ansöka om insatser i den kommunen om han eller hon

1. till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- eller omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig i den andra kommunen utan att de insatser som han eller hon behöver lämnas, eller
2. på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta till en annan kommun men inte kan göra det utan att de insatser som han eller hon behöver lämnas.

9 § En ansökan enligt 8 § ska behandlas som om den enskilde var bosatt i inflyttningskommunen. Är den sökandes behov tillgodosedda i bosättningskommunen, får hänsyn inte tas till den omständigheten när ansökan prövas.

Bosättningskommunen är skyldig att på begäran bistå med den utredning som den andra kommunen behöver för att kunna pröva ansökan.

IVO:s hemsida

Ärenden gällande försörjningsstöd

En ansökan om bistånd i form av försörjningsstöd innebär att det hos nämnden uppkommer ett ärende.

Ärendet är avslutat när det är avgjort, det vill säga när det finns ett slutligt beslut. I och med att beslutet är fattat finns således inget ärende att överflytta. Bestämmelserna om överflyttning av ärenden mellan kommuner är därmed inte tillämpliga i dessa fall.

Lag

angående lösdrivvares behandling;

gifven Stockholms slott den 12 juni 1885.

Vi OSCAR, med Guds nåde, Sveriges, Norges, Götes och Vendes Konung, göre veterligt: det Vi, med Riksdagen, funnit godt att, med upphävande af stadgan angående försvarslöse och till allmänt arbete förfallne personer den 29 Maj 1846, förordna som följer:

1 §.

Hvar, som sysslolös stryker omkring från ort till annan utan medel till uppehälle, må, der ej omständigheterna ådagalägga, att han söker arbete, behandlas såsom lösdrivvare på sätt i denna lag sägs.

Till enahanda behandling vare och den förfallen, hvilken eljest, utan att ega medel till sitt uppehälle, underlåter att efter förmåga söka ärligen försörja sig och tillika förer ett sådant lefnadssätt, att våda deraf uppstår för allmän säkerhet, ordning eller sedlighet.

Barn under femton år må ej såsom lösdrivvare behandlas.

2 §.

1 mom. Den som beträdes med lösdrifveri må anhållas af krono- eller polisbetjent eller tillsyningsman, och varde den anhållne ofördröjligen instäld till förhör å landet inför ortens kronofogde eller länsman och i stad inför stadsfiskal.

Befinnes vid förhöret sådant fall vara förhanden, som i 1 § afses, må den som håller förhöret meddela den anhållne varning samt för honom uppläsa och till honom öfverlemna skriftligt besked angående varningens meddelande och skälen därför.

I händelse varning meddelas, skall protokoll upprättas öfver förhöret upptagande anledningen till detsamma och hvad den anhållne till sin ursäkt förebragt, äfvensom redogörelse för hans lefnadsomständigheter samt beskrifning öfver hans utseende, så ock intyg derom, att beskedet blifvit honom tillstäldt; skolande afskrift af protokollet till Konungens Befallningsjafvande i länet insändas så tidigt, att det inom den i nästföljande mom. öfvermällda tid kan vara för Konungens Befallningshafvande tillgängligt.

2 mom. Vill den som erhållit varning, varda i saken vidare hörd ege han hos Konungens Befallningshafvande i länet antingen peronligen anmäla sig till förhör eller ock inkomma med skriftliga påminnelser inom tre dagar, om den varnade anhållits i stad, det Konungens Befallningshafvande har sitt säte, men eljest inom fjorton dagar från varnings

meddelande; och skall den varnade, hvilken det ej är betaget att med posten insända påminnelserna, om hvad sålunda står honom öppet erhålla underrättelse, som jemväl intages i beskedet.

3 mom. Sedan förhör hållits eller påminnelser afgifvits, som i nästföregående mom. sägs, eller ock den därför bestämda tid tilländagått, utan att den varnade låtit sig afhöra, skall Konungens Befallningshafvande taga den meddelade varningen under ompröfning och, om han finner den befogad, kungöra den för rikets polismyndigheter.

4 mom. Är anhållen lösdrifvare okänd och undandrager han sig att uppgifva namn eller hemort, eller förekommer skäligen anledning att hans uppgift derom är osann, och kan rätta förhållandet ej av betyg, som af lösdrifvaren innehafvas, eller annorledes genast utredas, skall han häktas och sändas till Konungens Befallningshafvande i länet, och må Konungens Befallningshafvande antingen hålla honom i häkte, till dess tillförlitlig upplysning i sagda hänseenden vunnits, eller sända honom till Konungens Befallningshafvande i annat län, der anledning är att sådan upplysning lättare står att vinna. I fall, som nu är nämndt, ankomme på Konungens Befallningshafvande att meddela varning och densamma kungöra såsom förr är sagdt.

3 §.

1 mom. Varder någon, innan två år förflutit sedan honom meddelad varning blifvit kungjord, beträdd med lösdrifveri, må han, efter det förhör, på sätt i 2 § 1 mom. sägs, med honom hållits, häktas och sändas till Konungens Befallningshafvande i länet, dit jemväl afskrift af förhörs-tokollet skall insändas.

2 mom. Konungens Befallningshafvande hålle ytterligare förhör med den häktade och låte i protokoll öfver förhöret anteckna hans lefnadsomständigheter samt införa prestbetyg och läkarebetyg för den häktade jämte beskrifning öfver hans utseende och uppgift å den ort, som efter ty i 10 § sägs skall såsom hemort anses. Finnes den häktade hafva gjort sig skyldig till lösdrifveri å tid, som i 1 mom. sägs, må Konungens Befallningshafvande döma honom till tvångsarbete från och med en månad till och med ett år. Har han förut undergått dylikt tvångsarbete eller straffarbete, eller förekomma eljest försvarande omständigheter, må tvångsarbets tiden utsträckas till högst tre år.

3 mom. Pröfvar Konungens Befallningshafvande sådana mildrande omständigheter vara för handen, att den häktade, ändå att han befunnits skyldig till lösdrifveri, icke skäligen bör till tvångsarbete dömas, eger Konungens Befallningshafvande meddela honom förnyad varning samt ställa honom på fri fot; börande varningen kungöras såsom i 2 § sägs.

4 §.

Har den, som undergått tvångsarbete, inom två år efter frigifvandet blifvit beträdd med lösdrifveri, vare utan vidare varning underkastad behandling som i 3 § sägs.

5 §.

Beslut, hvarigenom någon dömes till tvångsarbete, skall för den dömde genast afkunnas med underrättelse om hvad för besvärs anförande bör iakttagas; och varde skrifligt utslag med åtecknad fullständig besvärs hänvisning honom tillståldt inom tre dagar, den oräknad då beslutet afkunnades.

6 §.

Vill någon söka ändring i Konungens Befallningshafvandes utslag, hvarigenom han blifvit dömd till tvångsarbete, eger han inom åtta dagar efter det utslaget blifvit afkunnadt, den dagen oräknad, till Konungens Befallningshafvande ingifva sina till Konungen ställda **underdåniga besvär**. **Behöfver klaganden biträde vid besvärens författande, foge Konungens Befallningshafvande anstalt att det erhålles.**

Inkomna besvär åligge Konungens Befallningshafvande att, så fort ske kan, till Justitierevisions-expeditionen insända, tillika med vederbörandes' yttrande, om anledning förekommit att sådant infordra, äfvensom eget utlåtande och öfriga till målet hörande handlingar.

Konungens Befallningshafvande eger, om skäl förefinnes, förordna, att den dömd må, intill dess besvären blifvit afgjorda eller utslaget vunnit laga kraft, vistas på fri fot.

Konungens Befallningshafvandes beslut angående varning må ej öfverklagas utan i sammanhang med besvär öfver utslag, hvarigenom tvångsarbete blifvit ådömdt.

7 §.

Den som i följd af **ålderdom, kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller lyte** är **oförmögen** att genom arbete förvärfva hvad till lifvets uppehållande oundgängligen erfordras, må ej dömas till tvångsarbete, eller, om han börjat sådant undergå, dermed fortfara; och varde han, derest han tillhör annat län än det, der han vistas, af Konungens Befallningshafvande öfversänd eller förpassad till Konungens Befallningshafvande i det län, inom hvilket han i fråga om fattigvård har hemortsrätt.

8 §.

I fråga om beräkning af tiden för ådömdt tvångsarbete vare lag som i sådant hänseende stadgas angående fängelsestraff.

9 §.

Tvångsarbete skall förrättas i **allmän tvångsarbetsanstalt, så ordnad att för brott straffade i allmänhet särskiljas från andra**, samt att de dömda varda **skilde efter kön**, äfvensom att de hållas till **lämpligt arbete efter olika arbetsförmåga**.

Har fattigvårdssamhälle, enskildt för sig eller gemensamt med annat fattigvårdssamhälle, inrättat tvångsarbetsanstalt, som står under offentlig myndighets tillsyn, då må, der anstaltens stadgar det medgifva, ådömdt tvångsarbete enligt Konungens Befallningshafvandes förordnande det förrättas; och ege fattigvårdssamhälle därför njuta ersättning af staten, efter ty Konungen pröfvar skäligt.

10 §.

1 mom. Den som efter den ådömda tvångsarbetstidens slut frigifves skall af arbetsanstaltens föreståndare förpassas till den kommun, det han har sin hemort, derest ej Konungens Befallningshafvande medgifvit, att han utan att först begifva sig till hemorten må förpassas till ort, som omförmåles i 12 § 3 mom. Passet skall innehålla föreskrift om väg, tid och sätt för färden äfvensom underrättelse om hvad den frigifne enligt 12 § har att iakttaga.

2 mom. Med lösdrivvares hemort efter denna lag förstås den ort, der

han är eller senast varit mantalsskrifven. Kan det ej utrönas, vare hans födelseort ansedd såsom hans hemort.

11 §.

Kostnaden för hemfärden, när den som undergått tvångsarbete från arbetsanstalten frigifves, äfvensom för uppehälle under färden och nöd- torftig beklädnad bestrides af allmänna medel, i den mån den frigifnes vid anstalten inestående tillgångar ej dertill förslå. **Ej må den frigifnes tillgångar i vissträcktare mån för nämnda ändamål anlitas, än att han eger i behåll nödiga medel för uppehälle under minst fjorton dagar.** Medel, som den frigifne kan hafva vid arbetsanstalten inestående, sedan ofvan nämnda kostnad blifvit betäckt, skola enligt anvisning, som bör i passet meddelas, **sändas till länsmannen i den ort dit den frigifne förpassas,** eller, om det är stad, till polismästaren eller, der sådan ej finnes, till stadsfiskalen; och hafva desse att ombesörja att medlen komma den frigifne till godo i mån af behof. Redogörelse för medlen skall årligen insändas till Konungens Befallningshafvande.

12 §.

1 mom. Den frigifne skall ofördröjligen, i enlighet med det för honom utfärdade pass, begifva sig till den ort, dit han förpassats, och, om förpassningen skett till stad, der polismästare finnes, anmäla sig hos denne inom tjugofyra timmar efter ankomst.

2 mom. Den som blifvit dömd till tvångsarbete i sex månader eller derutöfver eger under två år efter frigifvandet icke utan särskildt tillstånd, meddeladt i stad av polismästare eller, der sådan ej finnes, af stadsfiskal och å landet af ortens länsman, **uppehålla sig utom den kommun han tillhör eller der han erhållit behörigt tillstånd att vistas;** och skall han i stad, der polismästare finnes, å de tider och i den ordning, som af polismästaren föreläggas honom, göra anmälan om bostad och försörjningsmedel.

3 mom. **Tillstånd,** hvarom i nästföregående mom. Sägs, må lemnas den frigifne för att han **må kunna emottaga erbjuden anställning hos välkänd och pålitlig person eller å uppgifven ort söka arbete, der utsigt dertill finnes,** eller ombesörja någon för den frigifne vigtig angelägenhet. För den, som erhållit sådant tillstånd, skall den myndighet, som lemnat tillståndet, **utfärda pass.** Den förpassande åligger att ställa sig till efterrättelse de i passet gifna föreskrifter och, om han blifvit förpassad till stad, der polismästare finnes, **inom tjugofyra timmar efter ankomsten anmäla sig hos denne.**

4 mom. Den i 2 mom. stadgade skyldighete att anmäla bostad och försörjningsmedel bör så ordnas, att den anmälningsskyldige **icke störes i sin lofliga verksamhet eller utsättes för allmän uppmärksamhet;** och ege polismästaren i särskilda fall åt tillsyningsman eller annan dertill tjenlig person öfverlåta befattningen med anmälningarnes emottagande.

5 mom. Förekommer skäl dertill, eger Konungens Befallningshafvande att helt och hållet eller delvis meddela befrielse från de skyldigheter, som enligt denna § åligga den frigifne.

6 mom Visar den frigifne tredska att efterkomma hvad honom enligt denna § åligger eller de honom på grund af samma § gifna föreskrifter, vare underkastad behandling som i 3 § sägs.

13 §

Kommer den, som undergår tvångsarbete, i förändrade vilkor, så att hans kvarhållande vid arbetsanstalten icke vidare är af nöden, ege Konungens Befallningshafvande i det län, der tvångsarbetsanstalten är belägen, ordna, att han skall från anstalten frigifvas. I sådant fall varde han utan förpassning på fri fot stäld och hans vid anstalten innestående medel till honom öfverlemnade; skolande i öfrigt hvad 11 och 12 §§ innehålla icke ega tillämpning på den sålunda frigifne.

14 §.

Då någon genom utslag, som vunnit laga kraft eller blifvit fastställt, dömts till tvångsarbete, så ock när någon från tvångsarbetsanstalt frigifves och när den frigifne erhåller tillstånd att vistas utom hemorten eller den ort, dit han eljest förpassats, eller på grund af 12 § 5 mom. varder fri i val af vistelseort, skall underrättelse derom meddelas rikets polismyndigheter.

Huru underrättelse, som här sägs, skall meddelas, så och huru kungörande enligt 2 § 3 mom, skall ske, derom förordnar Konungen.

15 §.

1 mom. Krono- och polisbetjente äfvensom tillsyningsman åligge att hålla noggrann tillsyn å lösdrivvare; och bör kommunalmyndighet samt tillsyningsman låta sig angeläget vara att bereda lösdrivvare utväg till arbete.

2 mom. Tillsyningsman, äfvensom annan person, hvilken erhållit sådant uppdrag som i 12 § 4 mom. sägs, ege i utöfningen af denna befattning åtnjuta det skydd, som enligt lag tillkommer tjänsteman.

3 mom. Med tillsyningsman förstås i denna lag sådan, som enligt förordningen angående fattigvården blifvit utsedd att hafva uppsigt å betlare.

16 §

I stad, der poliskammare finnes, utöfvar poliskammaren i fråga om lösdrivvares behandling den myndighet, som enligt denna lag tillommer Konungens Befallningshavare; dock må poliskammare ej förordna om frigifning enligt 13 §.

I stad, der polismästare finnes, må denne och i annan stad Konungens Befallningshafvande kunna förordna poliskommissarie eller annan polisman att fullföra hvad enligt denna lag åligger stadsfiskal.

17 §.

Denna lag skall gälla till efterlefnad från och med den 1 Oktoboer 1885. Den som, då denna lag träder i verksamhet, undergår honom på grund af stadgan angående försvarslöse och till allmänt arbete förfallne personer den 29 Maj 1846 ådömdt allmänt arbete, skall, då han varder frigifven, anses såsom hade han undergått tvångsarbete enligt denna lag. Derest före den bestämda arbetstidens utgång något förhållande inträffar, på grund hvaraf han enligt 22 § nämnda stadga kunnat blifva frigifven, skall sådan rätt honom tillgodokomma.

Har någon inom två år före lagens trädande i verksamhet frigifvits från sådant allmänt arbete, som ofvan sägs, varde ansedd såsom hade han vid frigifningen blifvit varnad för lösdrifveri.

I händelse vid lagens trädande i verksamhet tillfälle saknas att låta

alla dem, som till tvångarbete dömas, fullgöra arbetet i sådan tvångs-
arbetsanstalt, som i 9 § åsyftas, skola de, för hvilka sådan tillfälle sak-
nas, i stället fullför det ådömda arbetet i enrum å cellfängelse, dock
med iakttagande att i sådant fall en tredjedel af den ådömda arbetstiden
afdrages.

Det alla, som vederbör, hafva sig hörsamligen att efterrätta. Till
yttermera vissa hafve Vi detta med egen hand underskrifvit och med
Vårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholms slott den 12 juni 1885.

OSCAR

(L.S)

Nils von Steyern.

N:r 27, 1 ark, utgifvet i Stockholm den 8 juli 1885.

Stockholm 1885. Kongl. Boktryckeriet, P. A. Norstedt & Söner.

Lösdrifverilagen togs bort 1965 då lagen (1964:450) om åtgärder vid samhällsfarlig
asocialitet trädde ikraft.

Personer med missbruksproblematik

Socialnämnden tyckte att missbrukarens behov av boende kunde tillgodoses genom att han flyttade in i kommunens boende, där han dessutom skulle få hjälp med sitt missbruk.

Kammarrätten i Sundsvall tyckte att det var rätt att avslå ansökan.

Tre paragrafer var aktuella:

SoL 4 kap 1 § som säger att bistånd beviljas till "den som inte själv kan ...", dvs sökanden ska göra vad den kan för att få annan försörjning;

SoL 4 kap 3 § som säger att riksnormen kan reduceras om det finns särskilda skäl, exv att biståndet används till annat än vad det är avsett till (exv missbruk) och

SoL 5 kap 9 § som säger att nämnden ska noga bevaka att planerad plan för hjälp och stöd fullföljs

Regeringsrättens dom, Regeringsrättens Årsbok 2009, referat nr 103 (RÅ 2009 ref 103).

SoL 4 kap 1 §

En arbetslös biståndssökande som kan arbeta ska genom att t.ex. aktivt söka arbete själv göra vad den kan för att på sikt bli självförsörjande. Socialtjänsten har också ett ansvar för att erbjuda den enskilde behövlig hjälp för att kunna uppnå detta.

När det gäller personer som på grund av t.ex. allvarligt missbruk inte bedöms kunna klara av att försörja sig själva måste socialtjänstens insatser emellertid ges en annan inriktning. I dessa fall har myndigheten att i första hand erbjuda honom eller henne hjälp mot missbruket.

Lagstiftaren har betonat att i det arbetet ska principerna om frivillighet och självbestämmande vara vägledande. Det framgår också av förarbetena att lagstiftaren inte har velat ge socialtjänsten möjlighet att vid prövningen av rätten till försörjningsstöd uppställa andra krav än vad som följer av 4 kap. 4 - 6 §§ SoL. (Jag tycker att denna, regeringsrättens, formulering är konstig eftersom SoL 4:1 säger att "Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd", vilket bör väl innebära att det krävs att den enskilde gör det den kan för att få bistånd????)

SoL 4 kap 3 §

En annan sak är att socialnämnden enligt 4 kap. 3 § andra stycket SoL kan beräkna de kostnadsposter i försörjningsstödet som ingår i riksnormen till en lägre nivå i ett enskilt fall, om det finns särskilda skäl för det. Bestämmelsen är emellertid inte aktuell i detta mål, eftersom de kostnader som nämndens avslagsbeslut omfattade, för boende och fackföreningsavgift, inte ingår i riksnormen.

SoL 5 kap 9 §

Kammarrätten har, under åberopande av intentionerna bakom 5 kap. 9 § SoL, funnit att nämnden haft fog för sina beslut, eftersom en utbetalning av bistånd i förevarande fall skulle innebära att nämnden medverkade till P.S:s fortsatta missbruk. En sådan tolkning och tillämpning av 5 kap. 9 § SoL är enligt Regeringsrättens mening inte riktig. Som framgått ovan

syftar den bestämmelsen till att framhålla dels socialtjänstens ansvar för aktivt uppsökande och motiverande arbete, dels att vård och behandling ska planeras i samförstånd med den enskilde missbrukaren.

Kontentan av detta:

Det kan således inte uppställas villkor för en missbrukare att han eller hon ska delta i t.ex. ett visst rehabiliteringsprogram. Om försörjningsstödet villkoras i sådana hänseenden innebär det i praktiken att myndigheten tillämpar en sanktion som socialtjänstlagen inte ger utrymme för. Regeringsrätten finner på grund härav att socialtjänsten inte kan vägra en missbrukare försörjningsstöd av det skälet att han eller hon inte vill godta, eller inte fullföljer, viss planering eller vissa insatser som har till huvudsakligt syfte att rehabilitera honom eller henne från missbruket (jfr RÅ83 2:70 och RÅ84 2:86).

Men delta i utredning

Socialstyrelsen skriver på sidan 21 i sina Allmänna råd (SOSFS 2013:1) "Om en enskild trots särskild begäran inte förser nämnden med det underlag som behövs eller motsätter sig att handläggaren tar nödvändiga kontakter, bör nämnden i regel kunna avslå ansökan."

Det finns några kammarrättsdomar där det bedömts att sökanden genom att inte komma på besök (exv KR i Stockholm 17 maj 2004, mål nr 790-04, KR i Jönköping 7 november 2014, mål nr 1925-14), eller vägrat deltagit i planeringssamtal (exv KR i Göteborg 13 december 2010, mål nr 3220-10), inte visat att den varit berättigad till bistånd.

Det är däremot inte rätt att kräva att sökande mot sin vilja genomgår läkar- eller psykologundersökning om denne inte själv anser att den har några hinder för självförsörjning, exempelvis saknar sjukdomsinsikt. Däremot är det möjligt att kräva att den enskilde, genom exempelvis läkarintyg, visar att den har de svårigheter som den själv hänvisar till, HFD 2011 ref 49.

Inte använda biståndet till annat

Enligt 4 kap. 3 § andra stycket SoL kan socialnämnden beräkna de kostnadsposter i försörjningsstödet som ingår i riksnormen till en lägre nivå i ett enskilt fall, om det finns särskilda skäl för det. Detta kan t.ex. gälla en missbrukare som uppenbart inte använder biståndet till vad det är avsett för (prop. 1996/97:124 s. 170).

Kammarrätten i Jönköping ansåg 25 april 2013, mål nr 2942-12, "Utredningen i målet talar för att NN hade ett pågående missbruk i anslutning till den aktuella biståndsperioden. Det fanns till följd av detta befogad anledning befara att biståndet skulle komma att användas till annat än vad det var avsett för. Det har därför funnits särskilda skäl att på sätt nämnden gjort beräkna de kostnadsposter i försörjningsstödet som ingår i riksnormen till en lägre nivå."

Matpengar? Svält? Eget ansvar? Vårt ansvar?

I samma ärende anser kammarrätten att en missbrukare kan nekas matpengar, med motivering att behovet hade kunnat tillgodoses om inte tidigare inkomst använts till annat. Detta går helt emot regeringsrättsdomen RÅ 1995 ref 56, som slår fast att om sökande saknar mat och möjligheter att skaffa det, ska bistånd beviljas till det, oavsett anledning till situationen. Senare kammarrättsdomar har bedömt att detta inte gäller om sökande sätter i system att göra åt sina pengar till annat för att sedan söka bistånd till mat (exv KR Stockholm 9 december 2009, mål nr 4712-09 avslag matpengar och KR Göteborg 28 januari 2011, mål nr 1688-10 bifall matpengar).

Studera

Har vuxenstudera rätt till försörjningsstöd?

I förarbetena till SoL (propositionen 1979/80:1 del A s. 201) anförde departementschefen bland annat följande: "Det bör rent principiellt inte vara en uppgift för socialtjänsten att svara för vuxnas kostnader i samband med studier utan grundregeln bör vara att socialbidrag inte ska utges till studera som i övrigt är arbetsföra".

I Socialutskottets betänkande 2000/01:SoU18 Ny socialtjänstlag mm, står det på sidan 32: "När det gäller socialbidrag till studenter är enligt praxis den som uppbär studiestöd inte berättigad till bistånd annat än i akuta situationer. Den enskilde är i stället hänvisad till att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande".

Vuxenstudera ska kunna finansiera sina studier inom ramen för samhällets studiefinansieringssystem och är därför generellt sett inte berättigade till socialbidrag.

Undantag görs för invandrare i SFI-undervisning (Socialstyrelsens Allmänna råd), samt för dem som beviljats studier som arbetsmarknadsåtgärd.

Gymnasiestudera ungdomar under 21 år räknas in i familjens socialbidragsnorm (Föräldrabalken 7 kap 1 §).

Kan vi kräva att studera på grundvuxnivå tar studielån?

Nej, men **den får inget bistånd**. SoL 4 kap 1 § "Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd" betyder att kommunen inte har rätt att bevilja bistånd enligt 4:1? Tveksamt om en kommun har möjlighet att införa "kommunalt studiestöd" och rent generellt bevilja ek bistånd till grundvuxstudera som i övrigt uppfyller kraven för att få försörjningsstöd.

Hur hanteras ansökan från hushåll där den ena parten är studera med studiemedel och den andre parten är arbetslös?

Med hänsyn till ovanstående citerade grundregel från lagens förarbete, ska även den studera parten ställa sig till arbetsmarknadens förfogande för att anses göra vad den kan för att bli självförsörjande.

Det torde inte vara ovanligt att studera jobbar extra för att klara sin ekonomi, vilket kanske kan vara en anledning till att studera som regel inte ska beviljas bistånd. Men det kan finnas sökanden som av någon anledning inte kan/orkar med studier och extrajobb, och som behöver utbildningen för att så snabbt som möjligt kunna bli självförsörjande. Om det finns sådana särskilda skäl kan försörjningsstöd beviljas även till hushåll där en part (eller båda parterna) är studera och det ordinarie studiestödssystemet utnyttjas till fullo men inte räcker till att ha en skälig levnadsnivå.

Socialstyrelsen anser i sin handbok "Ekonomiskt bistånd" att det är möjligt "att helt bortse från den studerande och endast grunda beräkningen på den andra partens eventuella inkomster och hälften av utgifterna i hushållet. Det betyder alltså att den studerande hålls utanför beräkningen." Ett annat alternativ är att hantera hushållets ekonomi som vanligt, det vill säga att räkna med den studerande och dennes inkomst (sidan 125).

Om vi bortser från den studerande och dennes del av hushållets kostnader så innebär det att hushållet antagligen hamnar över eller under en skälig levnadsnivå, vilket i mina ögon känns svårt att motivera när vi beslutar om ekonomiskt bistånd.

Om CSN (Centrala studiestödsnämnden) inte beviljar studiestöd

Om den enskilde har förbrukat sin rätt till ytterligare studiestöd från CSN bör det ändå göras en bedömning hur sökande snabbast kommer ut i egen försörjning. Den enskildes motivation och förmåga spelar naturligtvis stor roll. Jobsökande, deltagande i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet, behandlingskontakter eller liknande kan vara alternativ som antas snabbare leder fram till egen försörjning. Att någon, tidigare år av någon anledning, misslyckats med sina studier och därmed inte uppfyller CSN:s villkor, utesluter inte alltid att studier är det bästa för den sökande.

Det finns även utbildningar som varken berättigar till studiestöd från CSN eller är arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Detta kan vara en anledning till att vi, ska vara mycket försiktiga (=göra mycket grundlig utredning i det enskilda fallet om utbildningen är bästa alternativet) innan vi beviljar bistånd till den som vill gå på en sådan utbildning.

Studierande på ungdomsgymnasiet har möjlighet till studiemedel fr o m hösten det år de fyller tjugo år. Föräldraansvaret gäller till tjuogoettårsdagen. Bistånd till föräldrarna för att täcka ungdomens försörjning eller hänvisa till att behovet kan tillgodoses på annat sätt, dvs studiemedel?

Föräldrabalken 7 kap Om underhållsskyldighet

1 § Föräldrarna skall svara för underhåll åt barnet efter vad som är skäligt med hänsyn till barnets behov och föräldrarnas samlade ekonomiska förmåga. När föräldrarnas underhållsskyldighet bestäms skall hänsyn tas till barnets egna inkomster och tillgångar samt till barnets sociala förmåner under beaktande av vad som följer av föreskrifterna om dessa.

Åsså SoL 4 kap 1 § om att "Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd".

Det vill säga att barnet kan själv tillgodose sitt behov genom att ta studielån och därmed torde behovet kunna tillgodoses på annat sätt, vilket gör att bistånd i dessa situationer inte ska beviljas enligt SoL 4 kap 1 §.

Kan vi minska biståndet när ungdom skolkar från gymnasiet och på så vis går miste om studiehjälp?

NN hade inte fullföljt sin planerade skolgång och därför fått indraget studiestöd och inte beviljats underhållsstöd. NN kan inte anses ha utnyttjat de möjliga alternativ till sin försörjning som funnits tillgängliga för honom. Han kan därför inte anses ha uppfyllt de krav som ställs för beviljat ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL. Socialnämndens beräkning av inkomstunderlaget (räkna med studiestöd och underhållsstöd som inkomst) är således korrekt och överklagandet skall därför avslås.

Kammarrätten i Jönköping 3 oktober 2006, mål nr 2678-06

Men: Regeringsrätten, 5 juli 2000, mål nr 5135-1998

I den enskildes skyldighet att efter förmåga bidra till sin egen försörjning ingår att delta i sådan verksamhet som jämfälls med arbete/arbetssökande. Gymnasieskolan är en allmän utbildningslinje inom ordinarie utbildningssystem. Dit kan hänföras universitets- eller högskolestudier oavsett om de är direkt yrkesinriktade eller inte. Ingen av dessa studiegångar kan jämföras med arbete eller de åtgärder, som anordnas speciellt för arbetslösa inom ramen för arbetsmarknadspolitiken. Redan av prop. 1996/97:124 framgår att regeringen inte syftat på annan verksamhet, än sådan som avser arbetslösa. Den enskilde har således rätt att avbryta studierna och i stället ställa sig till arbetsmarknadens förfogande och/eller delta i sådan verksamhet som socialnämnden kan ställa som villkor för att bevilja socialbidrag.

I de fall som socialnämnden kan ställa krav på den enskilde enligt 6 c § SoL (nuvarande 4 kap 4 §) måste socialnämnden först utreda den enskildes förutsättningar och behov och bedöma vilken verksamhet som bäst tillgodoser dessa (prop. 1996/97:124, s. 77). Verksamheten skall dessutom enligt 6 c § utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar. Socialnämnden skall samråda med länsarbetsnämnden innan beslut fattas. Socialnämnden har gjort upp en arbetsplan för NN, som innebär att han skall godta erbjudet

arbete, praktikplats eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt normer och riktlinjer i Västerviks kommun. Denna plan kan emellertid knappast anses relevant, då den inte förefaller att bygga på någon utredning, och då han inte erbjudits någon konkret åtgärd. Ansökan har inte heller avslagits enligt 6 d § (nuvarande 4 kap 5 §).

Regeringsrätten gör följande bedömning.

Såvitt framgår av utredningen saknade NN möjlighet att själv tillgodose sina behov då han skildes från gymnasieutbildningen och föräldrarnas underhållsplikt gentemot honom bortföll. Han anmälde sig emellertid till arbetsförmedlingen och får anses ha stått till arbetsmarknadens förfogande. Det har inte gjorts gällande att han avböjt att delta i praktik eller kompetenshöjande verksamhet som erbjudits honom. Mot bakgrund härav finner Regeringsrätten att grund saknas för att vägra NN det sökta biståndet.

Studierande behövde inte använda sina pengar till att betala junihyra

S.K. uppbar studiemedel fram till terminens slut. Studiemedel är avpassade till terminen och avsedda att täcka levnadskostnader som hänför sig till denna. Det saknas därför grund för att i ett biståndsärende kräva att den studerande med studiemedel ska täcka kostnader som hänför sig till tid efter terminens slut. Överklagandet ska således avslås.

HFD 2011 ref 56

(Jag tycker att det är oerhört konstigt att studeranden inte behöver ta av sitt studiestöd för att betala junihyran - även om de kan det och ändå ha en skälig levnadsnivå! När Regeringsrätten skulle döma om ideellt skadestånd skulle räknas med som inkomst hänvisade de till regeringens **uttalande:** Frågeställningen måste ses mot bakgrund av socialbidragets funktion som det yttersta skyddsnätet för människors försörjning. De flesta människor försöker med egen kraft lösa sina ekonomiska problem och först när inga andra möjligheter står till buds till försörjning kan socialbidrag komma i fråga. För att principen för socialbidrag ska kunna upprätthållas gentemot dem som gör sitt yttersta för att klara sin försörjning kan det inte vara rimligt att tillgångar inte avräknas i sedvanlig utsträckning vid prövningen. Utan att i grunden göra om socialbidragets konstruktion är det därför inte möjligt att generellt skydda vissa tillgångar mot att beaktas vid prövning av rätt till ekonomiskt bistånd. I sammanhanget kan även nämnas att kommunerna enligt kommunallagen (1991:900) har att behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat (likställighetsprincipen). **Mot bakgrund av lagtextens utformning finner Regeringsrätten det dock inte möjligt att bortse från en sådan tillgång vid prövning av rätten till försörjningsstöd, RÅ 2010 ref 42.**

Dvs Regeringsrätten anser att det inte går att göra undantag för brottsoffer, som det enligt SoL 5 kap 11 § hör till socialnämndens uppgifter "*att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden skall särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation*". Däremot kan studerande alltså använda sitt studiemedel till saker som inte anses vara nödvändigt för en skälig levnadsnivå och ändå ha laglig rätt till ekonomiskt bistånd till den del av junihyran som gäller tid efter terminslut. Men den misshandlade kvinnan måste använda sitt ideella skadestånd till att betala sin hyra!!! Rättssäkerhet? Likhet inför lagen? Lagstöd? Skillnad på pappersvärlden, lagens fina ord, och verkligheten, regeringsrättens dom? Medelklassperspektiv - regeringsrätten identifierar sig med studerande men är främmande för utsattas situation?)

Inte reducerad "ferienorm"

HFD-domen ovan berörde inte kammarrättens åsikt (Kammarrätten i Jönköping 13 augusti 2010, mål nr 1999-10) att ferier var tillfälligt akut nödläge och att studenter då bara skulle beviljas reducerad norm. Detta gick dock samma kammarrätt senare själv emot (26 januari 2011, mål nr 2015-10) De konstaterar då att normen inte ska reduceras bara för att behovet bedöms vara kortvarigt.

Normöverskott

Det har varken i lag eller praxis fastslagits hur många månader före en ansökan som den sökandes inkomster skall beaktas.

Kammarrätten i Stockholm 7 maj 2001, mål nr 6658-2000

Inkomster kalendermånaden före den månad som beräkningen avser

Inkomst- och beräkningsperiod. Socialnämnden bör i regel beräkna ekonomiskt bistånd utifrån de inkomster hushållet hade kalendermånaden före den månad som beräkningen avser. Inkomster som hushållet har fått tidigare bör i regel inte påverka beräkningen, om de inte var mycket höga eller avsedda för en viss längre tidsperiod, t.ex. ett avgångsvederlag.

Nämnden bör kunna ställa större krav på ekonomisk planering av en person som har vetat om att den egna inkomsten kommer att upphöra och tidigare har mottagit ekonomiskt bistånd.

Socialstyrelsens Allmänna råd (SOSFS 2013:1) sidan 20

Andra inkomster ger högre levnadsnivå, uppdämda behov

Försörjningsstödet syfte är att fungera som en kortsiktig försörjningskälla och att bara träda in tillfälligt vid kortare perioder av försörjningsproblem. Försörjningsstödet är utformat efter detta syfte.

Nivån på stödet förutsätter att människor före och efter bistandsperioden har möjlighet att leva på en ekonomisk nivå som är högre än försörjningsstödet. Det beror på att hushåll under dessa perioder ska ha möjlighet att tillgodose de behov som inte ryms inom försörjningsstödet, till exempel köpa möbler och husgeråd, och ha råd med tandvård och rekreation.

Detta gör det nödvändigt att acceptera inkomster över försörjningsstödsnivån under de perioder då ett hushåll *inte* har försörjningsstöd.

Socialstyrelsens handbok "Ekonomiskt bistånd", 2013, sidan 124

Förutsebart inkomstbortfall, känt till våra regler - två månader bakåt

"Även i M.G:s fall är det fråga om en nyansökan. Han har emellertid haft anledning att räkna med att han efter studiernas avslutande kunde komma att sakna medel till sin försörjning. Enligt Regeringsrättens mening har omständigheterna varit sådana att det får anses ha ålegat M.G. att planera sin ekonomi så att han kunnat spara en del av det uppkomna överskottet. Socialnämnden har därför haft fog för att vid bistandsberäkningen ta hänsyn till inkomster som han uppburit under december 1994." Ansökan gällde bl a för februari.

RA 1997 ref 2

Oförutsett inkomstbortfall

"Enligt egen uppgift, som inte motsagts i målet, hade han inte haft anledning att räkna med att han skulle bli utförsäkrad vid den tidpunkt då detta faktiskt skedde. --- Såvitt framkommit av utredningen i målet har omständigheterna i P.A:s fall inte varit sådana att det kan anses ha ålegat honom att planera sin ekonomi på det sätt som kammarrätten angett i sina domskäl".

RA 1994 ref 50

Inkomst 27 augusti räknades med vid beräkning för december, normöverskottet räknades sedan med vid beräkning för februari

"Vid normberäkningen för december 2009 har nämnden beaktat inkomster som NN har haft från och med den 27 augusti 2009. Nämnden har härvid funnit att NN har haft normöverskott för september, oktober och november vilka överförts till normberäkningen för december 2009. Det

normöverskott som beräknats för december 2009 har överförts till normberäkningarna för januari och februari 2010."

Sökanden hade tidigare fått bistånd och ansågs därför känna till reglerna och borde ha sparat av sitt normöverskott ansåg nämnden, vilket kammarrätten höll med om. För att undvika bostadslöshet hade bistånd beviljats till hyran. Det kanske kan tyckas lite svårt att motivera sökanden att ta arbete om all lön som överstiger normen ska sparas för att täcka nästkommande fem månaders behov ...?

Kammarrätten i Stockholm, 8 dec 2010, mål nr 4880-81—10 (Det vill säga innan Jobbstimulans)

Inkomst i september inte räknas med för december

"Mot bakgrund av de uttalanden från Socialstyrelsen som redovisas i förvaltningsrättens dom och med beaktande av löneutbetalningarnas storlek anser kammarrätten i likhet med förvaltningsrätten att det framräknade överskottet för november månad, vilket har sin grund i löneutbetalningarna i augusti och september, inte ska tas med i den ekonomiska beräkningen för december månad 2010"

Kammarrätten i Jönköping, 8 juni 2011, mål nr1331-11

Lånat för att hinna betala räkningar

Sökanden hade enligt kontoutdraget en insättning på ett tusen kronor den 28 juni. Socialnämnden hade räknat med det som inkomst inför augusti, eftersom det inte framkommit vid ansökan för juli. Sökanden ansåg att det inte skulle räknas med som inkomst eftersom hon (enligt KR-domen, men inte enligt FR-domen) skulle betala tillbaka pengarna hon lånat för att betala räkningar i tid. Förvaltningsrätten (FR) tyckte att det inte skulle räknas med eftersom insättningen var i juni och de tyckte att enbart inkomster i juli skulle ligga till grund för beräkningen för augusti. Kammarrätten (KR) tyckte dock att det var rätt att ta med insättningen. Ingen av domstolarna berörde att sökanden uppgav att det rörde sig om ett lån för att betala räkningar, vilket kan tolkas som att detta saknade betydelse?

Kammarrätten i Jönköping, 24 mars 2014, mål nr 3399-13

Matpenger när överskottet förbrukats

"NN:s ansökan om bistånd avsåg endast ett visst akut nödtillfälle. Vid sådant förhållande ankom det på nämnden att lämna henne det bistånd som hon vid detta tillfälle inte själv kunde tillgodose. Det saknar därvid betydelse att NN genom eget agerande kan anses ha vållat sitt nödläge. "

RÅ 1995 ref 56

Hur länge ska normöverskott räknas med? Individuell bedömning i varje enskilt fall... Kan vara klokt att ha likartade rutiner för att undvika alltför olika bedömning mellan handläggare/ärenden.

JO anser att sökande ska ha ett överklagbart avslagsbeslut om vi räknat med ett normöverskott från tidigare månader (13 september 2012, dnr 2559-2011).

Jag tycker att det verkar konstigt ... men utgångspunkten är att sökanden inte tagit med det i sin ansökan och att det därför får anses gå den sökande emot.

Kan vi minska kommande bistånd med den summa som sökanden fått till kostnader för umgänge som inte blivit av?

I målet är utrett att AA beviljats ett ekonomiskt bistånd om 938 kr avseende kostnader som skulle uppkomma under ett umgänge med hans dotter. Det vidare utrett att kostnaderna i fråga inte uppstod.

Nämnden skriver: AA har fått tydlig information och har haft alla möjligheter att planera sin ekonomi utifrån det egna ansvaret och spara de 938 kr som utbetalats för umgänge.

HFD fastslår att: En socialnämnd kan i en sådan situation återkräva beloppet genom en frivillig uppgörelse med sökanden. Om en uppgörelse inte kan komma till stånd kan nämnden antingen väcka talan om förutsättningar föreligger för detta eller efterge ersättningskyldigheten. Det finns inte något utrymme för en korrigerig eller kvittning av det slag som är aktuellt i målet. Överklagandet ska således avslås

Högsta förvaltningsdomstolen (26 april 2013, mål nr 2486-12, HFD 2013, ref 18)

Men vad tyckte kammarrätten i Jönköping, tio dagar efter

HFD:s dom, om NN som i present av sin mamma fått en veckas utlandsvistelse till sig och två av sina barn?

Nämnden hade avslagit för hela månaden, pga att den sökande (som var sjukskriven) varit utomlands en vecka.

Kammarrätten: Mot bakgrund av det ovan anförda kan det inte sägas framgå att NN genom att vara utomlands försenat familjens möjligheter att bli självförsörjande. Det finns inte heller uppgifter i utredningen som visar att NN under den tid han befann sig utomlands skulle ha fått del av olika rehabiliteringsinsatser och därigenom ha blivit i stånd att bidra till familjens försörjning.

Med hänsyn härtill har familjen haft rätt till försörjningsstöd för juli 2012.

NN får genom den utlandsresa han blivit bjuden på anses ha fått sina egna och två av barnens behov tillgodosedda på annat sätt under tiden 16 - 23 juni 2012. På så sätt har en inbesparad kostnad uppstått i juni 2012 som ska beaktas vid beräkningen av försörjningsstödet för den efterföljande månaden. Med hänsyn härtill ska från försörjningsstödet för juli 2012 avräknas ett belopp motsvarande en vecka för NN och två av barnen.

Kammarrätten i Jönköping, 6 maj 2013, mål nr 270-13

I kronofogdens förbehållsbelopp ingår dels boendekostnad, dels ett belopp som ska täcka vanliga levnadsomkostnader. Bland annat mat, kläder, hygien, telefon, försäkringar och andra mindre utgifter för tillfälliga behov. Det beloppet kallas normalbelopp och varierar beroende på familjesituation. Till exempel tillägg för barn.

Varje år publiceras föreskrifter om bestämmande av förbehållsbelopp med mera och för 2014 är normalbeloppet

4 680 kronor för en ensamstående vuxen

7 732 kronor för sammanlevande makar eller sambos

2 483 kronor för barn till och med 6 år

2 858 kronor för barn 7 år eller äldre

(Förr kallades detta existensminimum och) det är den minsta summa som den som av någon anledning är skyldig någon pengar ska ha kvar för att klara sig - även om den är skyldig många miljoner kronor för de grövsta tänkbara brott, även värre än bidragsbrott.

JOBBSTIMULANS

SÄRSKILDA BERÄKNINGSREGELN MM

SoL 4 kap

1 b § /Trädde i kraft I:2013-07-01/ För den som har fått försörjningsstöd under sex månader i följd ska 25 procent av inkomsterna av anställning inte beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd enligt 1 § (särskild beräkningsregel).

Den särskilda beräkningsregeln gäller under två år. Därefter måste kravet på att försörjningsstöd ska ha lämnats under sex månader i följd uppfyllas på nytt för att den särskilda beräkningsregeln ska gälla igen.

Den särskilda beräkningsregeln gäller inte inkomster som anges i 1 a §.

Vi bör ordna så att alla som kan tänkas uppfylla kraven får reda på vad som gäller. Tvåårsregeln kan vara särskilt viktigt att informera om så att sökanden som under en period klarar sig utan bistånd, men åter söker bistånd inom två år ska beräknas enligt den särskilda beräkningsregeln.

Nedanstående hittar vi i propositionen 2012/13:94 Jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet.

Oförändrade villkor om att göra så gott man kan

Grundförutsättningen för rätt till bistånd enligt 1 §, dvs. att den enskilde först måste utnyttja alla de möjligheter som normalt står honom eller henne till buds, gäller alltså. Förslaget innebär därför i huvudsak ingen ändring i förhållande till nuvarande reglering och praxis. sidan 22

Behöver inte vara ny eller utökad inkomst

Bestämmelsen kommer att gälla alla biståndsmottagare som uppfyller kravet om att ha fått försörjningsstöd sex månader i följd. Detta gäller oavsett om biståndsmottagaren helt saknat arbetsinkomster under sexmånadersperioden eller om han eller hon under perioden haft vissa men inte tillräckliga arbetsinkomster för att kunna försörja sig själv. sidan 23

Inga undantag från sexmånadersvillkoret

Sammanfattningsvis gör regeringen bedömningen att det inte ska vara möjligt att vid särskilda skäl kunna frångå kravet om att ha fått försörjningsstöd sex månader i följd. sidan 23 och 24.

Detta kan tolkas olika: ska vi vid nyansökan gå 29 månader bakåt för att se om sökande haft en sammanhängande sex-månadersperiod med försörjningsstöd och i så fall använda den särskilda beräkningsregeln (och kanske även informera alla som under den perioden uppfyller villkoren så att de kan få gjord en beräkning med nuvarande inkomster för att se om de, om man räknar bort 25 procent av lön, är berättigade till bistånd)? Eller gäller det för de som haft försörjningsstöd i sex månader i följd och fortfarande är kvar i systemet. För de som varit aktuella i sex månader och månaden därefter får inkomst av lön, som efter borträkning av 25 procent, inte räcker för att nå upp till norm omfattas därefter under två år av den särskilda beräkningsregeln - därom råder inget tvivel.

Gäller inte för andra inkomster exv sjukpenning eller pension

Den föreslagna bestämmelsen omfattar inte sådana inkomster som träder i stället för eller grundas på anställningsinkomster, såsom sjukpenning, sjukersättning, föräldrapenning, pension eller livränta. Inte heller omfattas inkomst av kapital eller näringsverksamhet eller t.ex. ersättningar i form av skadestånd.

Vid bedömningen av behovet av ekonomiskt bistånd räknar socialnämnden i regel med den enskildes faktiska inkomst, dvs. inkomst efter skatteavdrag. Något annat är inte avsett i den nu föreslagna bestämmelsen. sidan 26

Gäller för person, inte för hushåll

För t.ex. två nyblivna sambor som tidigare bott var för sig och haft försörjningsstöd under olika lång tid, kommer däremot den särskilda beräkningsregeln enbart att gälla för den i hushållet som uppfyller kravet om att ha fått försörjningsstöd under sex månader i följd. Regeringens förslag omfattar alltså endast den biståndsmottagare som uppfyller villkoret i den föreslagna bestämmelsen. sidan 27

Följer med vid flytt till annan kommun

Det finns dock inget krav på att ha fått försörjningsstöd från en och samma kommun under sex månader i följd. Om den enskilde flyttar till en ny kommun under tvåårsperioden omfattas han eller hon dessutom alltså av den särskilda beräkningsregeln. sidan 27

Möjligt att spara "jobbstimulanspengar"

Med hänsyn till att förslaget ger den som har arbetsinkomster en något högre disponibel inkomst bör det finnas utrymme för den enskilde att välja hur inkomsten ska användas, för konsumtion eller för visst sparande, utan att det påverkar rätten till bistånd under den tvåårsperiod som den särskilda beräkningsregeln gäller. Om den enskilde efter denna period återigen är i behov av bistånd ska detta bedömas utan tillämpning av bestämmelsen. Huruvida ett sparande i ett enskilt fall då ska beaktas får bedömas av socialnämnden utifrån gällande rätt om hur tillgångar ska beaktas vid biståndsprövningen. sidan 27

Å hur gör vi när någon sparat många pengar och söker bistånd till exempelvis tandvård??? En fråga som kanske aldrig blir aktuell ... men jag gissar att om en domstol prövar en överklagan på ett avslag där vi hänvisat till att "behovet kan tillgodoses genom att ta de sparade medel som möjliggjorts tack vare den särskilda beräkningsregeln", så håller inte det eftersom den särskilda beräkningsregeln då kanske inte skulle kännas som någon motivationshöjare, någon jobbstimulans.

